

DÜNYADA FİNANSALLAŞMA SÜRECİ VE TÜRKİYE DENEYİMİ

Abdilcelil KOÇ

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

*Bu Kitap, 04.06.2013 tarihinde Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Dr. Mehmet Fatih CİN'in danışmanlığında yürütülen Abdilcelil KOÇ'a ait "Dünyada Finansallaşma Süreci ve Türkiye Deneyimi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-399-125-8	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Dünyada Finansallaşma Süreci ve Türkiye Deneyimi	47518
Editör	Baskı ve Cilt
Prof. Dr. Mehmet Fatih CİN ORCID iD: 0000-0003-1566-8831	Vadi Matbaacılık
Yazar	Bisac Code
Abdilcelil KOÇ ORCID iD: 0000-0002-9952-9830	BUS069000
Yayın Koordinatörü	DOI
Yasin DİLMEN	10.37609/akya.2554

Kütüphane Kimlik Kartı

Koç, Abdilcelil.

Dünyada Finansallaşma Süreci ve Türkiye Deneyimi / Abdilcelil Koç, editör : Mehmet Fatih Cin.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.

158 sayfa. : tablo, şekil. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253991258

1. İşletme--Ekonomi.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

SUNUŞ

Dr. Abdilcelil KOÇ, “Dünyada Finansallaşma Süreci ve Türkiye Deneyimi” isimli bu çalışması ile geçmişten günümüze dünya ekonomisinin ve bu ekonomiyi oluşturan ülkelerin (Türkiye deneyimi ışığında) geçirdiği evrimi iktisat kuramının tüm ayrıntıları ve birikimini yansıtarak okuyucularına aktarmaktadır. Bu çalışmada, Paul Sweezy ve Alfred Eichner doktora tez örneklerinde olduğu gibi, bir iktisadi olgunun makroekonomik dinamiklerini, mikroekonomik unsurlarını da dikkate alan bütüncül bir ele alış örneğini heterodoks iktisat kuramının ışığında görmekteyiz. Çalışma heterodoks iktisat kuramının farklı renklerini tarihsel bir bakış açısıyla yansıttığı gibi aynı zamanda finansallaşma olgusunun ortodoks görüşlerine de yer vermektedir. Bu çerçevede çalışma, iktisadi gelişmenin ve bu gelişme sürecinde yaşanan iktisadi krizlerin son yıllarda ağırlık kazanan “finansallaşma olgusuna” ve bu olgunun yarattığı “iktisadi sorunlara” odaklanmış bulunmaktadır. Yakın zamanlarda gözlemlediğimiz, benzer iktisadi fenomenlerin “neden-sonuç” ilişkisi çerçevesinde ele alınan analiz biçiminin ortaya çıkardığı karmaşa tuzağına bu çalışmada düşülmemiştir. Bu başarıda hiç kuşkusuz ampirik analizlerin arkasında yatan tarihsel kuramdan kopmadan uygulanan bir yöntemsel tercihin ve insan odaklı bakış açısının büyük etkisi vardır. Sonuç olarak kapitalizmin geçirdiği yaklaşık üç asırlık bir süreçte, insanın toplumsal konumlanmasını anlamak ve tüm bireysel davranış güdülerinin arka planında yatan bir sistematik alt yapıyı analiz etmek aynı zamanda toplumsal bilimlerin öncelikli hedefleri arasında yer almalıdır. Dr. KOÇ’un bu çalışması bu hedeflere ulaşmada örneklerini çok az gördüğümüz değerli bir katkı niteliğindedir. Formel iktisat eğitimi almamış okuyucuların da anlayabileceği bir sadelikte ve titizlikte yazılmıştır. Okuyucularına yararlı olacağı inancıyla Dr. KOÇ’u kutluyorum.

Prof. Dr. Mehmet Fatih CİN

ÖNSÖZ

Politik iktisat sermaye birikiminin izini sürer. Yüzlerce yıllık bir geçmişe sahip olan kapitalizmde sermaye birikimi son derece başat bir sorundur. Sanayi kapitalizminde sermaye birikiminin odak noktası artık-değerdur. Ancak 1970’li yıllardan sonra sanayide kâr oranlarının azalmasına paralel olarak merkez kapitalist ülkelerde sanayi yatırımlarının ivmesinde de bir azalma oldu. Finans piyasalarından ve finansal kurumlardan oluşan finansal sektör hızla genişleyerek finansal olmayan sektörü ve hane halkını da kapsayacak şekilde 1980’lerden sonra hızlı bir yükseliş sürecine girdi. Sadece merkez kapitalist ülkelerde değil, çevre ülkelerde de bu süreç hızla yayıldı. Dolayısıyla kapitalizmin evrildiği bu aşamada, sermaye birikiminin odak noktasının finans sektörüne doğru kayması heterodoks politik iktisatçılar tarafından analiz edilerek, bu süreç finansallaşma olarak adlandırıldı. Bu kitap, yazarın 2013 yılında kabul edilen doktora tezine dayanmaktadır. 2013 yılından sonraki gelişmeler finansallaşma olgusunun önemini daha da arttırdı. Dolayısıyla, finansallaşma kavramına farklı yaklaşımların ve finansallaşmanın iktisadi düşüncedeki evriminin incelendiği bu kitabın, bu alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara , lisans ve lisansüstü öğrencilere katkı yapması amaçlanarak yayınlanması düşünüldü.

Akademik süreçte en önemli aşamanın doktora tez aşaması olduğuna inanmaktayım. Dolayısıyla bu süreç kendi içinde son derece yorucu ve uzun geçtiğinden yüksek bir enerji, motivasyon ve kararlılığı gerektirmektedir. Bu zahmetlerle dolu yolculuğun sonunda bitmiş bir tez hayali ise en büyük motivasyon kaynağı olmaktadır. İşte bu süreçte zaman zaman bilgisinden, eserlerinden, yol göstericiliğinden, çalışkanlığından, üretkenliğinden, bilimsel disiplininden ve titizliğinden, hatta odalarındaki bilimsel sohbetlerinden yararlandığım, doktora dersi aldığım-almadığım tüm hocalarımla ve kitaplarından, makalelerinden yararlandığım kaynakçada adlarını zikrettiğim ya da zikredemediğim tüm bilim emekçilerine minnettarım.

Bu çalışmanın oluşumunda çok büyük emeği olan ilk tez danışmanım Prof. Dr. Erhan YILDIRIM hocama çok teşekkürler ediyor, kendisine sağlıklı, huzurlu bir emeklilik yaşamı diliyorum. Eleştirileri, yorumları ve motive edici konuşmalarıyla yol gösteren tez danışmanım Prof. Dr. Mehmet Fatih CİN’e, tez jürisindeki hocalarımla Prof. Dr. Nejat ERK, Prof. Dr. Altan ÇABUK, Prof. Dr. Sayım IŞIK ve Prof. Dr. Fikret DÜLGER’e çok teşekkür ediyor.

Hayatım boyunca, her koşulda hep desteklerini gördüğüm sevgili aileme, kendine özgü dualarıyla yakın ilgisini, sevgisini hep hissettiren başta annem Ayşe Bozkurt'a, bizim üzerimizde çok emeği geçmiş olan merhum Sultan ablama ve Dilber ablama, kardeşlerim Zeynep, Elmas, Seval ve Ali'ye, bu tezin bitmesi için her türlü fedakârlığı, sabrı ve desteği sunan can yoldaşım eşim Sevim'e ve biricik kızım Durul'a yürekten teşekkürler ediyorum. İyi ki sizler benim hayatımda varsınız.

Dr. Abdilcelil KOÇ, Isparta 2023

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Çalışmanın Planı	8

BÖLÜM 2

FİNANSALLAŞMAYI AÇIKLAYAN TEORİK YAKLAŞIMLAR

2.1. Finansallaşmayı Açıklayan Tarihsel Yaklaşımlar:	11
2.1.1. Kapitalizmin Bir Aşaması Olarak Finansallaşma Yaklaşımı	11
2.1.1.1. Ticari Kapitalizm Dönemi	13
2.1.1.2. Sanayi Kapitalizmi Dönemi	15
2.1.1.2.1. Rekabetçi Evre	16
2.1.1.2.2. Tekelci Kapitalizm Evresi	16
2.1.1.3. Kapitalizmin Finansallaşma Dönemi	18
2.1.2. Dünya Sistem Yaklaşımı ve Finansallaşma	21
2.2. Ana Akım İktisadın Yaklaşımı	22
2.2.1. Mc Kinnon ve Shaw'ın Finansal Baskı Hipotezi	23
2.3. Post-Keynesyen Yaklaşım	25
2.3.1. Minsky'nin Finansal İstikrarsızlık Hipotezi	30
2.4. Neo-Marksist Yaklaşımlar:	31
2.4.1. Kâr Oranlarının Azalma Eğilimi Yasası (KOAERY)	34
2.4.2. Eksik Tüketim Teorisi:	38

BÖLÜM 3

DÜNYADA FİNANSALLAŞMA SÜRECİ VE YARATTIĞI SONUÇLAR

3.1. Finansallaşmaya Bütünsel Bakış	43
3.2. Finansallaşmanın Altyapısı	43
3.2.1. Ekonomik Boyut	43
3.2.2. Küreselleşme Boyutu	47
3.2.3. Ekonomi Politik Boyutu ve Devletin Finansallaşmaya Katılımı: Yeni Liberalizm	48
3.3. Makroekonomik İşleyiş:	49

3.3.1. Finans Piyasalarının Giderek Artan Önemi:.....	50
3.3.2. Makroekonomik Sürecin İşleyiş Mekanizması:.....	54
3.4. Mikroekonomik İşleyiş.....	57
3.4.1. Finansal Olmayan Firmalardaki (F.O.F) Değişim	57
3.4.1.1. Yönetim Alanındaki Değişiklikler	57
3.4.1.2. Sabit Sermaye Yatırımlarının Azalması	58
3.4.1.3. Finans Bölümlerinin Önem Kazanması.....	59
3.4.1.4. Faaliyet Dışı Spekülatif Gelirlerin Toplam Kâr İçindeki Payının Artması	61
3.4.2. Bankacılık Sektöründeki Değişim	62
3.4.3. Emekçi Sınıfların (Hanehalkının) Finansallaşmanın İçine Çekilmesi	64
3.5. Finansallaşmanın Sonuçları	65
3.5.1. Sabit Sermaye Yatırımlarının Azalması ve Büyüme Hızındaki Yavaşlama	65
3.5.2. Sınıfsal Eşitsizlikler, Gelir ve Servet Dağılımında Bozulmalar	68
3.5.3. Borçlanmadaki Artış	71
3.5.3.1. Devletlerin Borçlarındaki Artış	72
3.5.3.2. Finansal Olmayan Firmaların Borçlarındaki Artış	72
3.5.3.3. Hanehalkının Borçlarındaki Artış.....	73
3.5.4. İşsizlik Oranlarında Artış.....	73

BÖLÜM 4

TÜRKİYE'DE FİNANSALLAŞMA

4.1. Türkiye'de Finansallaşma Sürecinin Politik İktisadı	75
4.1.1. 1980'li Yıllara Kadar Türkiye Ekonomisinin Kısa Tarihi	75
4.1.2. Sosyo-Ekonomik Alt Yapının Yeni-Liberal Dönüşümü: 24 Ocak 1980 Kararları ..	76
4.1.3. Türkiye'deki Finans-Kapitalin Uluslararasılaşması: 1989'da 32 Sayılı Kararla Sermaye Hareketlerinin Serbestleştirilmesi	78
4.2. Finansallaşmanın Makroekonomik Süreci ve Sonuçları.....	82
4.2.1. Finans Sektöründeki Genişleme Süreci	82
4.2.2. Büyüme Hızındaki Yavaşlama	85
4.2.3. Devletin Borçlanması	86
4.2.4. Finansallaşma ve Sınıfsal Eşitsizlik.....	88
4.2.5. İşsizlik	90
4.3. Finansallaşmanın Mikroekonomik Süreci	92
4.3.1. Finansal Olmayan Firmalardaki (F.O.F) Değişim	92
4.3.2. Özel Sektörün Borçlanması	95
4.3.3. Hanehalkının Borçlanması.....	96
4.4. Türkiye Ekonomisi'ne İlişkin Ampirik Uygulamalar	99
4.4.1. Modelde Kullanılan Veri Seti	100
4.4.2. Finansallaşma Göstergeleri	100

4.4.3. Finansallaşma ve Sabit Sermaye Yatırımları	102
4.4.3.1. Finansallaşma Döneminde Türkiye’de Sabit Sermaye Yatırımları.....	102
4.4.3.2. Korelasyon Matrisi	103
4.4.3.3. Model Tahmini	104
4.4.3.4. Bulgular	111
4.4.4. Finansallaşma ve Sınıfsal Eşitsizlik.....	112
4.4.4.1. Finansallaşma Döneminde Sermaye ve Emek Gelirlerinin Gelişimi	114
4.4.4.2. Korelasyon Matrisi	116
4.4.4.3. Model Tahmini	117
4.4.4.4. Bulgular.....	127
BÖLÜM 5	
SONUÇ	
5.1. Özet ve Sonuç	129
KAYNAKÇA.....	141

KAYNAKÇA

- Akkaya, Y. (2004). Küreselleşme versus sendikasılaştırma ve yoksullaştırma. *Çalışma ve Toplum*. <http://www.calismatoplum.org/sayi3/makale3.pdf> Erişim tarihi: 01.02.2011
- Akman, C. (2010). *Marksist kriz teorileri ışığında küresel kriz*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Amin, S. (1997). *Capitalism in the age of globalization*. London: Zed Books
- Arestis, P. (1992). *The Post-Keynesian approaches to economics*. Edward Elgar, Cheltenham, UK ve Northampton, MA, USA.
- Arın, T. (1985). *Kapitalist düzenleme, birikim rejimi ve kriz(I): Gelişmiş kapitalizm*. On Birinci Tez Kitap Dizisi 1. İstanbul: Uluslararası Yayıncılık.
- Arrighi, G. (1997/2000). *Uzun Yirminci Yüzyıl: Para, güç ve çağımızın kökenleri*. (R. Boztemur, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Arrighi, G. (2009). *Sermayenin dolambaçlı yolları-David Harvey'le söyleşi*. (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı
- Assa, J. (2012). Financialization and its Consequences: The OECD experience. *Finance Reserch*. 1, 1.
- BSB (2006). *IMF Gözetiminde on uzun yıl, 1998-2008*, Bağımsız Sosyal Bilimciler. Haziran 2006, Ankara. http://www.bagimsizsosyalbilimciler.org/Yazilar_BSB/BSB2006_Final.pdf Erişim tarihi: 20.01.2011
- BSB (2007). *2007 İlk yazında dünya ve Türkiye ekonomisine bakış*. Bağımsız Sosyal Bilimciler. Haziran 2007, Ankara. http://www.bagimsizsosyalbilimciler.org/Yazilar_BSB/BSB2007_Final.pdf Erişim tarihi: 20.01.2011
- BSB (2008). *2008 Kavşağında Türkiye: Siyaset, iktisat ve toplum*. Bağımsız Sosyal Bilimciler. İstanbul: Yordam Kitap. 2008.
- BSB (2009). *Türkiye'de ve Dünyada ekonomik bunalım, 2008-2009*. Bağımsız Sosyal Bilimciler. İstanbul: Yordam Kitap. 2009.
- BSB (2011). *Derinleşen küresel kriz ve Türkiye'ye Yansımaları: Ücretli emek ve sermaye*. Bağımsız Sosyal Bilimciler. İstanbul: Yordam Kitap. 2011.
- Balkan, N. (1994). *Kapitalizm ve borç krizi*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Baran, P. ve Sweezy, P. (1966/2007). *Tekelci sermaye*. (G. Akalın, Çev.). İstanbul: Kalkedon Yay.
- BDDK (2012). *Finansal piyasalar raporu*. Aralık 2012. Sayı 28. Ankara: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı. http://www.bddk.org.tr/websitesi/turkce/Raporlar/Finansal_Piyasalar_Raporlari/11902fpr_aralik2012_29032013bb.pdf Erişim tarihi: 30.03.2013
- Beachler, J. (1994). *Kapitalizmin kökenleri*. (M. Ali Kılıçbay, Çev. 2. Basım). Ankara: İmge Kitabevi.
- Beaud M. (1984/2003). *Kapitalizmin tarihi*. (F. Başkaya, Çev.). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Birdal M. (2010). *Marx ve Keynes: Kapitalizmin krizleri ve eksik tüketim tartışmaları*. Sermin Sarıca (Ed. Tülay ARIN)'a Armağan-İktisat Yazıları İçinde. İstanbul: Belge Yayınları.

- Boratav, K. (2004). *Yeni Dünya Düzeni Nereye?* (2. bs). Ankara: İmge Kitabevi.
- Boratav, K. (2008). *Türkiye İktisat Tarihi 1908-2007*. (12. bs). Ankara: İmge Kitabevi.
- Boratav, K. ve Yeldan, E. (2006). Turkey, 1980-2000: Financial Liberalization, Macroeconomic (In)-Stability, and Patterns of Distribution. *Chp 14*, (s.417-455). L.Taylor(ed.). In External Liberalization in Asia, Post-Socialist Europa and Brazil, Oxford University Press.
- Botttomore, T. (Ed.). (2005). *Marksist Düşünce Sözlüğü*. (M. TUNÇAY, Çev.), (4. bs). İstanbul: İletişim Yay.
- Braudel, F. (1986/2004). *Maddi Uygarlık, Ekonomi ve Kapitalizm, XV-XVII.Yüzyıl 2.Cilt: Mübadele oyunları*. (M. Ali Kılıçbay, Çev. 2.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi
- Brenner, R. (2002/2007). *Ekonomide Hızlı Büyüme ve Balon-Dünya Ekonomisinde ABD'nin Yeri*. (Bilge Akalın, Çev.). İstanbul: İletişim Yay.
- Calvo, G. A. ve Vegh, C. A. (1999). *Inflation Stabilization and BOP Crises in Developing Countries*. [Http://Www.Nber.Org/Papers/W6925.Pdf](http://www.Nber.Org/Papers/W6925.Pdf) Erişim tarihi: 25.01.2012
- Cin M. F. (2012). Post-Keynezyen İktisat. Ankara: Efil Yayınevi.
- Clarke, S. (1994/2007). *Marx'ın Kriz Teorisi*. (C. Atay, Çev.). İstanbul: Otonom Yayıncılık
- Crotty, J. (2005). *The Neoliberal Paradox: The Impact of Destructive Product Market Competition and `Modern` Financial Markets on Non-financial Corporation Performance in the Neoliberal Era*. In G. Epstein(ed.). Financialization and the World Economy, Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited.
- Department of Commerce (2011). (Bureau of Economic Analysis). <http://www.bea.gov/national/index.htm#corporate>
- Dobb, M. (1963/2007). *Kapitalizmin gelişimi üzerine incelemeler-geçiş tartışmaları*. (F. Akar, Çev.). İstanbul: Belge Yay.
- Doğan, H. (2011). McKinnon'ın Para ve Fiziki Sermaye Arasında Tamamlayıcılık Hipotezinin Kırgızistan Örneğinde Testi. International Conference on Eurasian Economies 2011. <http://www.eecon.info/papers/330.pdf> Erişim tarihi: 20.04.2013
- DPT (2010). Ekonomik ve Sosyal Göstergeler (1950-2010). <http://www.kalkinma.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FC5A-73E5CFAD2D9676> Erişim tarihi: 01.03.2012
- Dumenil, G. ve Levy, D. (2008). *Neolibarel (Karşı) Devrim*. A. S. Filho ve D. Johnston (ed.) Neoliberalizm- Muhalif Bir Seçki İçinde. İstanbul: Yordam Kitap.
- Dumenil, G. ve Levy, D. (2009). Kapitalizmin Marksist İktisadı. (Selin Pelek, Çev.). İstanbul: İletişim Yay.
- Dumenil, G. ve Levy, D. (2011). *The Crisis of Neoliberalism*. USA: Harvard University Press.
- Edwards, S. (2001). Capital mobility and economic performance: Are emerging economies different? *National Bureau of Economic Research Working Paper.No 8076*
- Ekzen, N. (2009). *Türkiye Kısa İktisat Tarihi-1946'dan 2008'e*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.
- Enders, W. (2005). *Applied econometric time series*. Wiley. Second Edition.
- Engdahl, F. W. (2011). *Wall Street ve Amerikan yüzyılının çöküşü*. (Ö. Şulekoğlu ve İ. Ata, Çev.) İstanbul: Bilim+Gönül Yayınları.
- Engelen, E. (2008). The case for financialization. *Competition ve Change*, 12, 2.
- Engle, R. F. ve Granger, C. W. J. (1987). Co-Integration and Error Correction: Representation. *Estimation, and Testing. Econometrica*,55(2), 251-276.
- Engle, R. F. ve Yoo, B. S. (1987). Forecasting and testing in Co-Integrated systems. *Journal of Econometrics*,35, 143-159.

- Epstein, G. A. (2005). Introduction: financialization and the World economy. In G. A. Epstein (ed.). *Financialization and the World Economy*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited.
- Erçel, G. (1999). 2000 Yılı Enflasyonu Düşürme Programı: Kur ve Para Politikası Uygulaması. Gazi Erçel, 9 Aralık 1999 <http://www.tcmb.gov.tr/yeni/evds/yayin/paraprog2/baskanmat5y.html>. Erişim tarihi: 15.01.2012
- Sak, G. ve Ersel, H. (1995). İşletme Sermayesi İhtiyacı, Kredi Bağımlılığı ve Şirketler Kesiminin Kriz Dönemi Performansı. İktisat, *İşletme ve Finans Dergisi*, *Belgesel Yayıncılık Cilt: 10* Sayı: 109 Sayfa: 4-16
- Ferguson, N. (2011). *Paranın Yükselişi-Dünyanın Finans Tarihi*. (Barış Pala, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Fine, B. (2003). Birleşme ve konsensus: İstikrar, yoksulluk ve büyümenin politik ekonomisi. A. H. Köse, F. Şenses ve E. Yeldan(ed.). *İktisat Üzerine Yazılar II: İktisadi Kalkınma, Kriz ve İstikrar*, içinde. Oktar Türel'e Armağan, İstanbul: İletişim Yay.
- Foster J. B. (2008). *Kapitalizmin malileşmesi ve kriz*. İstanbul: Kalkedon Yay.
- Foster, J. B. (2011). Birikimin finansallaşması. H. Tanıttıran (ed.). (B. Baysal, O. Gayretli ve S. Sezer, Çev.). *Tekelci Finans Sermayesi*, içinde. İstanbul: Kalkedon Yay.
- Foster, J. B. ve Mc Chesney, R. W. (2011). Tekelci Finans Sermayesi ve Birikimin Paradoksu. H. Tanıttıran (ed.). *Tekelci Finans Sermayesi*, içinde. (B. Baysal, O. Gayretli, S. Sezer, Çev.). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Freeman, A. (2004/2007). *Ulusların eşitsizliği*. A. Freeman ve B. Kagarlitsky(ed.). Küreselleşmenin Krizi içinde. İstanbul: Yordam Kitap.
- Froud, J., Haslam C., Johal, S. and Williams, K. (2000). Shareholders Value and Financialization: Consultancy Promises, Management Moves. *Economy and Society*, 29, 80-110.
- Froud, J., Sukhdev, J., Leaver, A. ve Williams, K. (2006). *Financialization and Strategy-Narrative and Numbers*. USA: Routledge.
- Fülberth, G. (2008/2011). *Kapitalizmin kısa tarihi*. (Sadık Usta, Çev. İkinci Basım). İstanbul: Yordam Kitap.
- Grabel, I. (1995). Speculation-Led economic development: A Post-Keynesian interpretation of financial liberalization programmes in the third world. *International Review of Applied Economics*, 9(2), 127-149.
- Gujarati, D. N. (1999). *Temel ekonometri*. (Ü. Şenesen ve G. G. Şenesen, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Gürgür, T ve Karaca, O. (2007). Türkiye'de Reel Faiz Oranlarını Belirleyen Faktörler. *Uluslararası Ekonomi ve Dış Ticaret Politikaları Dergisi*, Sonbahar 2007, 2(3), 1-32
- Harvey, D. (1990/2006). *Postmodernliğin durumu*. (S. Savran, Çev.). (4.Basım) İstanbul: Metis Yayınları.
- Harvey, D. (2008). *Yeni emperyalizm*. (Hür Güldü, Çev. 2. bs). İstanbul: Everest Yayınları.
- Hein, E. ve Treeck, T. V. (2010). Financialisation and Rising Shareholder Power in Kaleckian/Post-Kaleckian Models of Distribution and Growth. *Review of Political Economy*. 22, 2.
- Hepsağ, A. (2009). *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*. 3, 1
- Herrera, R. (2006). Kalkınma iktisadının Neo-Liberal yeniden doğuşu. (A. Gelmez, Çev.). *Montly Review Bağımsız Sosyalist Dergisi*, Sayı 6.
- Hilferding, R. (1910 / 1995). *Finans Kapital* 1. Kitap. (Y. ÖNER, Çev.). İstanbul: Belge Yay.

- Hirst, P. ve Thompson, G. (1996/2007). *Küreselleşme Sorgulanıyor*. (Ç. Erdem ve E. Yücel, Çev.). (4. bs). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları
- Hunt, E. K. (2002/2005). *İktisadi Düşünce Tarihi*. (Müfit Günay, Çev.). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Husson, M. (2010). *The debate on the rate of profit*. (<http://www.internationalviewpoint.org/spip.php?article1894>) Erişim tarihi: 20.03.2012
- ILO (2009). *World of Work Report 2009. The Global Jobs Crisis and Beyond*. International Labour Organization. International Institute for Labour Studies. – Geneva: Switzerland. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/publication/wcms_118384.pdf Erişim tarihi: 01.02.2011
- ILO (2011). Crisis: Causes, prospects and alternatives. *International Labour Organization, International Journal of Labour Research*. 3. 1. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_dialogue/@actrav/documents/publication/wcms_158927.pdf Erişim tarihi: 01.02.2012
- IMF (2007). *Regional Economic Outlook*. Europe, November 2007. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2007/EUR/ENG/ereo1107.pdf> Erişim tarihi: 01.02.2011
- IMF (2010). Global Financial Stability Report -Sovereigns, Funding, and Systemic Liquidity October 2010. International Monetary Fund : Washington DC. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2011/01/pdf/text.pdf> Erişim tarihi: 01.05.2011
- IMF (2012). <http://www.imf.org/external/data.htm#data> Erişim tarihi: 01.05.2011
- Işık, S. (2004). *Post keynesyen finansal kırılabilirlik yaklaşımının Türkiye ekonomisindeki finansal krizlere (1991-2001) uygulanması*. Ankara: İktisat, İşletme ve Finans-Mali ve Ekonomik Sorunlara Yönelik Aylık Yayın. Sayı: 218
- Işık, S., Doğan, H. ve Kadılar, C. (2005). Ekonomik Büyümede Para ve Fiziki Sermaye: McKinnon Tamamlayıcılık Hipotezi'nin Türkiye İçin Testi. *İktisat, İşletme ve Finans*, 233, 37–51
- Jessua, C. (2005). *Kapitalizm*. (I. Ergüden, Çev.). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Johansen, S. (1988). Statistical analysis of cointegration vectors. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 12, 231-254.
- Johansen, S. ve Juselius, K. (1990). Maximum likelihood estimation and inference on Cointegration-With applications to the demand for money. *Department of Economics, the University of Oxford in its journal Oxford Bulletin of Economics & Statistics*, 52(2), 169-210.
- Kaminsky, G. L. & Reinhart, C. M. (1999). The Twin crises: The causes of banking and balance of payments problems. *American Economic Review*.89(3), 473-500.
- Karahanogulları, Y. (2009). Marx'ın değeri ölçülebilir mi? İstanbul: Yordam Kitap.
- Karakaş, D. G. (2009). *Hem hasımız hem Hısmımız-Türkiye finans kapitalinin dönüşümü ve banka reformu*. İstanbul: İletişim Yay.
- Keynes, J. M. (1936/2008). *Genel teori, istihdam, faiz ve paranın genel teorisi*. (U. S. Akalın, Çev.). İstanbul: Kalkedon Yay.
- Khan, A. H. ve Hasan, L. (1998). *Financial Liberalization, Savings, and Economic Development in Pakistan*. http://biblioteca.hegoa.ehu.es/system/ebooks/6092/original/Financial_Liberalization__Savings__and_Economic_Development_in_Pakistan.pdf Erişim tarihi: 01.03.2013
- Kıvılcımlı H. (1968/2008). *Finans kapital ve Türkiye*. İstanbul: Sosyal İnsan Yayınları
- Kindleberger C. P. (1978/2008). *Cinnet, panik ve Çöküş-Mali krizler tarihi*. (H. Tunali, Çev. İkinci Baskı). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Kotz, M. D. (2008). *Neoliberalism and financialization*. Department of Economics. University of Massachusetts Amherst: USA
- Kozanoğlu, H. (2008). *Neoliberalizmin gerçek 100'ü*. Tanıl Bora(ed.). İstanbul: İletişim Yay.
- Krippner, G. R. (2005). The financialization of the american economy. *Socio-Economic Review*, 3(2), 173-208
- Krippner, G. R. (2011). *Capitalizing on Crisis-The political origins of the rise of finance*. USA: Harvard University Press
- Krugman, P. (2001). *Bunalım ekonomisinin geri dönüşü*. (N. Domaniç, Çev.). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Lapavitsas, C. (2009a). *Financialisation, or the Search for Profits in the Sphere of Circulation, Research on Money And Finance Discussion Paper. Department of Economics, School of Oriental and African Studies*.<http://www.researchonmoneyandfinance.org/media/papers/RMF-10-Lapavitsas.pdf> Erişim tarihi: 01.05.2011
- Lapavitsas, C. (2009b). Finansallaşmanın krizi. C. Lapavitsas(ed.). *Finansallaşma ve Kapitalizmin Krizi*, içinde, (Tuncel Öncel, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Lazonick, W. and O'Sullivan, M. (2000). Maximizing shareholder value; A new ideology for corporate governance. *Economy and Society*, 29(1),13-35
- Lenin, W. İ. (1917/2009). *Emperyalizm-Kapitalizmin en yüksek aşaması*. (F. Burak Aydar, Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Levitt, K. P. (2008). The Great Financialization. <http://pdf.ebooks6.com/download.php?id=6282> Erişim tarihi: 05.01.2013
- Magdoff, F. ve Yates M. D. (2010). *Ekonomik krizin ABC'si*. (A. Kırmızıgül, Çev.). Ankara: EPOS Yayınları
- Mandel, E. (1975/2008). *Geç kapitalizm*. (C. Badem, Çev.), İstanbul: Versus Kitap.
- Marglin, S. A. (1991). Lessons of the golden Age: An overview. S. A. Marglin ve J. B. Schor (Eds.). *In The Golden Age of Capitalism*. New York: Clarendon Press/Oxford
- Marx, K. (1867/2011). *Kapital*. 1.Cilt. (Nail Satlıgan ve Mehmet Selik, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Matthews, S. (2011). *Trends in Top Incomes and their Tax Policy Implications, OECD Taxation Working Papers, No. 4, OECD Publishing*. <http://dx.doi.org/10.1787/5kg3h-0v004jf-en>
- M.G.I. (2008). *Mapping global capital markets: Fifth annual report*. McKinsey Global Institute.
- M.G.I. (2013). *Financial globalization: Retreat or reset*. McKinsey Global Institute. Global capital markets.
- Mohun, S. (2005). On measuring the wealth of nations: the US economy, 1964–2001. *Cambridge Journal of Economics* 2005, 29, 799–815. Oxford University Press on behalf of the Cambridge Political Economy Society
- Montgomerie, J. ve Williams, K. (2009). Financialised capitalism: After the crisis and Beyond Neoliberalism. *Competition & Change*,13(2), 99–107 http://www.academia.edu/206557/Financialized_Capitalism_After_the_Crisis_and_Beyond_Neoliberalism Erişim tarihi: 05.01.2013
- Mutan, O. C. ve Topcu, A. (2011). *Uluslararası ekonomik ve finansal göstergeler*. Ankara: SPK, Araştırma Dairesi.
- Mütevellioğlu, N., ve Işık, S., (2009), Türkiye emek piyasasında neoliberal dönüşüm. (N. Mütevellioğlu, S. Sönmez, ed.). *Küreselleşme, Kriz ve Türkiye'de Neoliberal Dönüşüm*, içinde. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- OECD (2011). Growing Income Inequality in OECD Countries: What Drives it and How Can Policy Tackle it? OECD Forum on Tackling Inequality Paris: 2 May 2011. <http://www.oecd.org/social/soc/47723414.pdf> Erişim tarihi: 05.01.2012
- OECD (2012). *Dataset: 1. Gross domestic product*. http://stats.oecd.org/OECDStat_Metadata/ShowMetadata.ashx?Dataset=SNA_TABLE1&ShowOnWeb=true&Lang=en Erişim tarihi: 05.01.2012
- Orhangazi, Ö. (2008a). Financialisation and capital accumulation in the non-financial corporate sector: A theoretical and empirical investigation on the US economy: 1973–2003. *Cambridge Journal of Economics* 32, 863–886 doi:10.1093/cje/ben009 Advance Access publication 9 April 2008.
- Orhangazi, Ö. (2008b). Keynesgil finansal düzenlemelerden finansallaşmaya iktisat literatürü ve ABD ekonomisinin finansallaşmasına tarihsel bir bakış. *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 35(1), 133-160.
- Orhangazi, Ö. (2008c). *Financialization and the US economy*. USA: Edward Elgar.
- Orhangazi, Ö., Seda-Irizarry, Ian J. (2010). *The role of finance in the latest capitalist downturn*. <http://sites.roosevelt.edu/orhangazi/files/2010/12/Orhangazi-and-Seda-2010.pdf> Erişim tarihi: 05.01.2012
- Öztürk, Ö. (2011). *Türkiye’de Büyük Sermaye Grupları-Finans Kapitalin Oluşumu ve Gelişimi*. İstanbul: Sosyal Araştırmalar Vakfı (SAV) Yay.
- Palley, T. I. (2007). Financialization: What It Is and Why It Matters. Working papers. The Levy Economics Institute, No. 525. <http://www.econstor.eu/dspace/bitstream/10419/31686/1/571722628.pdf> Erişim tarihi: 30.05.2011
- Palley, T. I. (2010). Minsky’nin finansal istikrarsızlık hipotezi’nin bir kriz açıklaması olarak sınırları. *Montly Review Türkçe. Bağımsız Sosyalist Dergi*. (Sayı: 24). İstanbul: Kalke-don Yay.
- Panitch, L. ve Gindin, S. (2010/2012). Kapitalizmde krizler ve bu defaki kriz. L.Panitch, G. Albo ve V. Chibber (Ed.). *Bu Defaki Kriz Socialist Register 2011* içinde. (U. Haskan, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Phillips, K. (1993). *Boiling Point-Republicans, Democrats, and the Decline of Middle-Class Prosperity*. USA: New York, Random House.
- Phillips, K. (1994). *Arrogant Capital: Washington, Wall Street and the Frustration of American Politics*. Back Bay Books. 1. Edition
- Phillips, K. (2008). *Bad Money. Reckless Finance, Failed Politics and the Global Crisis of American Capitalism*. USA: Viking, Penguin Group.
- Reinhart, C. M. ve Rogoff, K. S. (2009/2010). *Bu Defa Farklı-Finansal çılgınlığın 800 yıllık tarihi*. (L. Konyar, Çev.). İstanbul: NTV Yayınları.
- Rodrik, D. ve Velasco, A. (1999). Short-Term Capital Flows. *National Bureau of Economic Research Working Paper*. No 7364 <http://ssrn.com/abstract=194648> Erişim tarihi: 04.04.2011
- Savran, S. (2008). *Kod adı küreselleşme-21. Yüzyılda emperyalizm*. İstanbul: Yordam Kitap.
- Schumann, H. (2011). *The Hunger- Makers. How Deutsch Bank, Goldman Sachs and Other Financial Institutions Are Speculating With Food at the Expense of the poorest*. Food Watch Report. Berlin: Germany.
- Schumpeter, A. J. (1942/2010). *Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi*. (H. İlhan, Çev. 3. Baskı). Alter Yay.

- Shaikh, A. (1978/2009). Bunalım Kuramlarının Tarihine Giriş. (N. Satlıgan ve S. Savran, ed.). Dünya Kapitalizminin Krizi içinde. (N. Çakır, Çev. İkinci Baskı). İstanbul: Belge Yay.
- Shaikh, A. (2010/2012). Yüzyılın ilk büyük buhranı. L. Panitch, G. Albo ve V. Chibber (Ed.). Bu Defaki Kriz Socialist Register 2011, içinde. (U. Haskan, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Shaikh, A. ve Tonak, E. A. (1994). *Measuring of the wealt of Nations-The political economy of national accounts*. Cambridge University Press.
- Shaikh, A. ve Tonak, E. A. (1994/2012). *Milletlerin zenginliğinin ölçülmesi*. (Hakan Arslan, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Skott, P. ve Ryoo, S. (2007). Macroeconomic implications of financialisation. *Cambridge Journal of Economics* 2008,32, 827–862.
- Sombart, W. (1902). *Der moderne Kapitalismus: Bd. Die Genesis des Kapitalismus*. Leipzig: Duncker & Humblot.
<http://archive.org/stream/dermodernekapit01sombgoog#page/n18/mode/2up> Erişim tarihi: 05.01.2013
- Somçağ, S. (2006). Türkiye'nin ekonomik krizi oluşumu ve çıkış yolları. İstanbul: 2006 Yayınevi.
- Soros, G. (2004). *Açık toplum, Küresel kapitalizmde reform*. (D. S. Öztürk, Çev.). İstanbul: Truva Yayınları.
- Stockhammer, E. (2004). Financialisation and the slowdown of accumulation. *Cambridge Journal of Economics*, 28(5): 719-741.
- Stockhammer, E. (2011). Peripheral Europe's Debt and German Wages. The Role of Wage Policy in the Euro Area. *Research on money and finance*. Discussion Paper no 29, March 2011.
- Stockhammer, E. (2013). *Why have wage shares fallen? A panel analysis of the determinants of the functional income distribution*, International Labour Office; Conditions of work and employment series. No.35.
- Sweezy, P. (1946/2007). *Kapitalist gelişme teorisi*. (G. Akalın, Çev.). İstanbul: Kalkedon Yay.
- Sweezy, P. (1981/2009). *Marksizim üzerine dört ders*. (T. Öncel, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Sweezy, P. (2000). Bir Eleştiri. M. Dobb, P. Sweezy, C. Hill, K.H. Takahashi ve R. Hilton. *Feodalizmden Kapitalizme Geçiş içinde*. (Çetin Yetkin, Çev. 2.Basım). İstanbul: Kaynak Yay.
- TBB (2008). *50. Yılında Türkiye bankalar birliği ve Türkiye'de bankacılık Sistemi: "1958-2007"*. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği.
- TBB (2011). *Türkiye'de bankacılık sistemi. 1958-2010*. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği. Eylül 2011.
- TCHM (2009). *Türkiye Ekonomisi*. Son güncelleme Tarihi: 19.01.2009 Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Hazine Müsteşarlığı.
<http://www.hazine.gov.tr/default.aspx?nsw=OAa+264Vlos=-H7deC+LxBI8=> Erişim tarihi: 05.01.2011
- TCMB (2012). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Elektronik Veri Dağıtım Sistemi. <http://evds.tcmb.gov.tr/cbt.html>. Erişim tarihi:05.05.2012
- Tonak, E. A. (2007). *Aman Piyasalar! İktisat, Küreselleşme, Medya*. İstanbul: Kalkedon Yay.
- Tonak, E. A. (2009). *Krizi anlarken....* İstanbul: Bilgi Üniversitesi, UEP Araştırma Raporu 2/2009.

- TÜİK (2012). *Gelir Yöntemiyle GSYİH, Cari fiyatlarla, 1987-2006*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu. www.tuik.gov.tr Erişim tarihi: 05.05.2012
- UNCTAD(2013).<http://unctadstat.unctad.org/TableView/tableView.aspx?ReportId=104>
- Wallerstein, I. (2004). *Dünya sistemleri analizi bir giriş*. (E. Abadanoğlu ve N. Ersoy, Çev.). İstanbul: Aram Yay.
- Wayenberge, E. V. (2009). Washington mutabakatı'ndan Washington sonrası mutabakata kalkınma yanılsamaları. (F. Şenses, Ed.). *Neoliberal Küreselleşme ve Kalkınma- Seçme Yazılar* içinde. (E. Karaçimen, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları
- WB (2012). *World Development Indicators & Global Development Finance. The World Bank*. 16 May, 2012. <http://datacatalog.worldbank.org/> Erişim tarihi: 05.05.2012
- Williamson, J. (2000). What should the world bank think about the Washington cosensus? *The World Bank Resarch Observer.Washington, DC: The International Bank for Reconstruction and Devolepment*, Vol.15, No.2
- Wright, E. O. (1977/2009). Marksist birikim ve bunalım teorisinde almasıık perspektifler. N. Satlıgan ve S. Savran(ed.). *Dünya Kapitalizminin Krizi*, içinde. (N. Satlıgan, Çev. İkinci Baskı). İstanbul: Belge Yay.
- Wyplosz, C. (2001). *How Risky is financial liberalization in the developing countries?* G-24 discussion paper series, no14. Cenevre: UNCTAD
- Yeldan E. (2002). *Küreselleşme sürecinde Türkiye ekonomisi -Bölüşüm, birikim, büyüme*. İstanbul: İletişim Yay.
- Yeldan E. (2009). *Kapitalizmin Yeniden Finansallaşması ve 2007-2008 Krizi. Çalışma ve Toplum Dergisi*. 2009/1 Sayfa: 11-28. <http://www.calismatoplum.org/sayi20/yeldan.pdf> Erişim tarihi: 05.05.2011
- Yeldan, E. (2010). Kapitalizmin finansallaşma süreci ve küresel kriz. *Cumhuriyet Gazetesi*, 6 Ocak.